

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3MCdo/47/2012
Identifikačné číslo spisu:	1111207811
Dátum vydania rozhodnutia:	23.09.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1111207811.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky Obce Plavecký Štvrtok, so sídlom v Plaveckom Štvrtku č. 172, IČO: 00 305 049, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Melničák a Semančíková, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Miletičova č. 1, IČO: 36 860 891, proti odporcom 1/ JUDr. C. D., bývajúcej v I., 2/ K. A., bývajúcemu v Y., 3/ A. E., bývajúcej v Q., o určenie vlastníckeho práva, vedenej na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 27 C 143/2011, o dovolaní generálneho prokurátora proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. apríla 2012 sp. zn. 4 Co 135/2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 30. apríla 2012 sp. zn. 4 Co 135/2012 z r u š u j e a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Navrhovateľka sa návrhom podaným 11. marca 2011 domáhala určenia, že je vlastníčkou pozemku v katastrálnom území Z., ktorý je na liste vlastníctva č. XXXX vedený ako parcela č. XXXX - orná pôda vo výmere XXXX m² (ďalej len „nehnutelnosť“). Tvrdila, že vlastníctvo nehnuteľnosti nadobudla kúpnu zmluvou z 1. februára 1971 uzavretou medzi Československým štátom a odporcami 1/ až 3/.

Okresný súd Malacky uznesením z 21. decembra 2011 č.k. 27 C 143/2011-104 konanie zastavil, navrhovateľke proti odporcom 2/ a 3/ náhradu trov konania nepriznal a odporkyňu 1/ zaviazal zaplatiť navrhovateľke náhradu trov konania vo výške 271,19 €. Zastavenie konania odôvodnil späťvzatím návrhu navrhovateľkou podľa § 96 ods. 1 O.s.p., ku ktorému došlo z dôvodu, že navrhovateľka s odporcami 1/ až 3/ uzatvorila dohodu o urovnaní podľa § 585 Občianskeho zákonníka. Rozhodnutie o náhrade trov konania medzi navrhovateľkou a odporkyňou 1/ odôvodnil poukázaním na § 146 ods. 2 O.s.p., a to, že návrh bol podaný dôvodne a odporkyňa 1/ zavinila svojím správaním, že sa konanie muselo zastaviť. Náhradu trov konania navrhovateľke proti odporcom 2/ a 3/ nepriznal, lebo sa s nimi dohodla, že trovy konania znáša každý samostatne.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie odporkyne 1/ proti výroku uznesenia súdu prvého stupňa, ktorým jej bola uložená povinnosť nahradiť navrhovateľke trovy konania, uznesením z 30. apríla 2012 sp. zn. 4 Co 135/2012 zmenil uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti tak, že navrhovateľke náhradu

trov konania voči odporkyni 1/ nepriznal. O trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že odporkyni 1/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Na odôvodnenie zmeňujúceho výroku uviedol, že v prípade zastavenia konania v zásade nemá žiaden z účastníkov právo na náhradu trov konania podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p.; výnimočne môže súd podľa § 146 ods. 2 O.s.p. uložiť povinnosť nahradiť trovy konania buď tomu účastníkovi, ktorý zaviniel zastavenie konania alebo tomu, ktorý svojím správaním zaviniel zastavenie konania (o inak dôvodnom návrhu). V prejednávanej veci, aj keď dôvodom späťvzatia návrhu bolo uzavretie dohody o urovnaní s odporkyňou 1/, nemožno z obsahu dohody o urovnaní vyvodiť dôvodnosť jej nárokov, a tým nie je splnená zákonná podmienka pre rozhodnutie podľa § 146 ods. 2 veta druhá O.s.p. K záveru, či návrh na začatie konania bol alebo nebol podaný dôvodne, by bolo možné dôjsť až prejednaním veci a meritórnym rozhodnutím súdu; v danom prípade preto nemožno mať za to, že návrh bol podaný dôvodne. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.

Na podnet navrhovateľky podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) mimoriadne dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. Žiadal napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Odvolací súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania nevzal do úvahy skutočnosť, že všetci odporcovia (vrátane odporkyne 1/) mimosúdnyimi dohodami o urovnaní uznali, že navrhovateľka je výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti. Skutočnosť, že tak urobili v rôznom čase po podaní návrhu, nič nemení na tom, že návrh bol podaný navrhovateľkou dôvodne. Keďže dôvodom späťvzatia návrhu podaného dôvodne bolo správanie odporcov, ktorí po podaní návrhu uznali výlučné vlastníctvo navrhovateľky k spornému pozemku, z procesného hľadiska zavinieli, že sa konanie muselo zastaviť a podľa § 146 ods. 2 O.s.p. sú povinní nahradiť navrhovateľke trovy konania. Nesprávny je aj názor odvolacieho súdu, že k záveru o dôvodnosti návrhu možno dôjsť až prejednaním veci a meritórnym rozhodnutím súdu. O dôvodnosti návrhu je pri rozhodovaní o náhrade trov konania potrebné uvažovať z hľadiska vzťahu výsledku správania odporcu k požiadavkám navrhovateľa; o návrh podaný dôvodne ide aj vtedy, keď odporca po začatí konania uspokojí navrhovateľove požiadavky, hoci ho k tomu nenútila právna povinnosť. Vzhľadom na to boli splnené podmienky pre aplikáciu ustanovenia § 146 ods. 2 veta druhá O.s.p.

Odporkyňa 1/ vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedla, že napadnuté uznesenie je zákonné, vecne správne a navrhla dovolaciemu súdu, aby „napadnuté uznesenie potvrdil ako vecne správne“.

K mimoriadnemu dovolaniu sa vyjadril taktiež odporca 2/, ktorý uviedol, že napadnuté rozhodnutie je správne a spravodlivé, pretože k súdnemu konaniu došlo z viny navrhovateľky.

Navrhovateľka a odporkyňa 3/ sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníčky konania (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie bolo podané dôvodne.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. môže byť mimoriadne dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale i v mimoriadnom dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. V preskúmvanej veci vady podľa § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. a iné procesné vady konania podľa § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p. neboli namietané a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

Mimoriadne dovolanie ako dovolací dôvod uvádza, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa § 142 ods. 1 O.s.p. účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie bolo zastavené.

Podľa § 146 ods. 2 O.s.p. ak niektorý z účastníkov zavinil, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Ak sa však pre správanie odporcu vzal späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania odporca.

V citovaných zákonných ustanoveniach § 142 ods. 1 O.s.p. a § 146 ods. 2 O.s.p. sa premietajú zákonné princípy, podľa ktorých náhrada trov zaťažuje stranu, ktorá v spore nebola úspešná, resp. účastníka, ktorý zavinil, že konanie muselo byť zastavené. Všeobecne teda platí, že náhradu trov sporového konania ovláda zásada úspechu, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada trov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zavinil, alebo komu sa prihodila náhoda, ktorá ho vyvolala (§ 146 ods. 2, § 147, § 148 ods. 2 O.s.p.).

Pokiaľ súd zastavuje konanie, zaoberá sa v súlade s § 146 ods. 2 O.s.p. pri rozhodovaní o trovách konania najprv otázkou, či niektorý z účastníkov zavinil, že konanie muselo byť zastavené. Otázka zavinenia zastavenia konania má pri rozhodovaní o náhrade trov konania podľa vyššie uvedeného ustanovenia osobitný význam - pokiaľ totiž účastník konania zavinil, že sa konanie muselo zastaviť, súd prizná ostatným účastníkom konania (druhej procesnej strane) náhradu trov konania, ktoré v konaní účelne vynaložili na uplatňovanie alebo bránenie ich práva. Vo všeobecnosti zavinenie toho, že konanie muselo byť zastavené, môže spočívať v rozmanitých okolnostiach, napríklad v tom, že účastník podal návrh na začatie konania vo veci, o ktorej už bolo právoplatne rozhodnuté alebo že podal návrh proti tomu, kto nemal spôsobilosť byť účastníkom konania alebo že vzal návrh na začatie konania späť. Pri riešení otázky, či účastník konania zavinil, že sa konanie muselo zastaviť, treba vychádzať výlučne z procesného hľadiska a so zreteľom na procesný výsledok (viď napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júla 2007 sp. zn. 3 MCdo 3/2007 a z 12. marca 2009 sp. zn. 3 MCdo 8/2008).

O prípad zavinenia zastavenia konania v zmysle § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p. nejde vtedy, ak dôvodom pre zastavenie konania bolo späťvzatie takého návrhu, ktorý bol podaný dôvodne a navrhovateľ ho vzal späť len so zreteľom na správanie odporcu (spočívajúce napríklad v tom, že odporca až na základe proti nemu smerujúceho návrhu pristúpil k splneniu povinnosti označenej v návrhu); v takom prípade sa uplatní ustanovenie § 146 ods. 2 veta druhá O.s.p.

Pokiaľ bol dôvodný návrh vzatý späť pre správanie druhého účastníka, nesmú ísť trovy konania na ťarchu navrhovateľa, aj keď ten svojím procesným prejavom vôle zastavenie konania vyvolal. Z uvedeného potom vyplýva, že pri zodpovedaní otázky, ktorý z účastníkov z procesného hľadiska zavinil zastavenie konania, je treba vychádzať z porovnania toho, čoho sa navrhovateľ podaným návrhom domáhal (podľa petitu) a dôvodom späťvzatia návrhu na začatie konania. Ak je dôvodom späťvzatia návrhu podaného dôvodne správanie odporcu v súlade so žalobnou požiadavkou navrhovateľa, treba dospieť k záveru, že odporca zastavenie konania zavinil.

V prejednávanej konanie skončilo späťvzatím návrhu, ku ktorému viedla výlučne skutočnosť, že účastníci uzavreli mimosúdnu dohodu. Navrhovateľka najprv uzavrela dohodu o urovnaní s odporcami

2/ a 3/ (s ktorými sa dohodla aj o trovách konania) a následne s odporkyňou 1/. Dohody o urovnaní upravili sporné práva k nehnuteľnosti ohľadom ktorých bol podaný návrh. Vzhľadom na to je správny názor generálneho prokurátora, že navrhovateľ zastavenie konania nezavinil (§ 146 ods. 2 vety prvej O.s.p.), ale že ho zavinili odporcovia 1/ až 3/ (§ 146 ods. 2 veta druhá O.s.p.), ktorí sú preto povinní nahradiť trovy konania navrhovateľke.

V prejednávanej veci navrhovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania voči všetkým odporcom. Navrhovateľka má však právo s týmto nárokom disponovať a môže sa ho aj vzdať či už voči všetkým odporcom, alebo aj len niektorým z nich. Správny je preto názor generálneho prokurátora, že využitím toho práva navrhovateľkou nedochádza k porušeniu zásady rovnosti účastníkov konania.

Navrhovateľka sa pri uzavretí dohody o urovnaní s odporcami 2/ a 3/ dohodla, že trovy konania si bude hradit' každý sám; voči týmto odporcom náhradu trov konania neuplatnila. Správne preto rozhodol súd prvého stupňa, keď navrhovateľke náhradu trov konania voči odporcom 2/ a 3/ nepriznal. Odporkyňa 1/ uzatvorila s navrhovateľkou dohodu o urovnaní neskoršie, ohľadom náhrady trov konania ale k dohode nedošlo, preto navrhovateľka využila svoje právo a uplatnila voči nej náhradu trov konania.

Na základe vyššie uvedeného dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní opodstatnene uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.; vzhľadom na to napadnuté uznesenie zrušil podľa § 243b ods. 1 O.s.p. a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.